

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ بَقِيَ وَ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ فَرَغُوْا مِنْ اَدْوٰى دِيْنِكُمْ اَللّٰهُمَّ

«Аллоҳумма иннии урийдул ъумрата фа йас-сирха лии ва тақоббалха миннии», дейди.

Маъноси: «Аллоҳим, мен умрани ирода қияпман, уни менга осон айлагин ва мендан қабул этгин».

Сўнгра «лаббайка» айтиб боради. Маккаи мукаррамага кириб, умра тавофини қилади. Биринчи бор Каъбани кўрган заҳоти «лаббайка» айтишни тўхтатади.

Сафо ва Марва орасида саъй қилиб бўлгач, сочини олдириб ёки қисқартириб, эҳромдан чиқади. Сўнг ҳаж вақти келишини кутиб, бошқа ибодатлар билан машғул бўлади.

Зулҳижжа ойининг саккизинчи куни Ҳарамда (яъни, Макка шаҳри атрофидаги маълум ҳарамлик чегарасидан чиқмай) икки ракат намоз ўқиб, эҳромга кирилади. Эҳромга кириш чоғида:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ بَقِيَ وَ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ فَرَغُوْا مِنْ اَدْوٰى دِيْنِكُمْ اَللّٰهُمَّ

«Аллоҳумма иннии урийдул ҳажжа файассирху лии ва тақоббалху миннии», деб ният қилади.

Маъноси: «Аллоҳим, мен ҳажни ирода қияпман, уни менга осон қил ва қабул айлагин».

Сўнгра Байтуллоҳни тавоф қилиб, Сафо ва Марва ўртасида саъй қилиб олса яхши бўлади, кейин текилинч вақтда қийналиб юрмайди.

Сўнгра ифрод ҳаж қилган кишидек амалларни қилади. Ҳайит куни тош отгандан кейин жонлиқни сўяди. Кейин сочини олдириб ёки қисқартириб, ифоза тавофини қилади. Агар ҳаж учун эҳром боғлагандан сўнг тавоф ва саъй қилмаган бўлса, ифоза тавофидан кейин Сафо ва Марва ўртасида саъй ҳам қилади.

Таматтуъни ният қилган одам ўзига вожиб бўлган жонлиқни сўйишга қодир бўлмаса, ўрнига рўза тутатади. Бу рўзанинг умумий миқдори ўн кун. Шундан уч куни Арафадан аввал тутилиши шарт. Энг яхшиси Арафа куни ва ундан аввалги икки кун рўза тутишдир. Арафотда чарчаб қолмай деса, бир кун илгари тутсин. Қолган етти кунни ҳаждан кейин ўз юртида тутатади.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У кишидан таматтуъ ҳажи ҳақида сўралганда шундай деган: «Видолашув ҳажида муҳожирлар, ансорлар ва Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг жуфти ҳалоллари эҳром боғлашди, биз ҳам эҳром боғладик. Маккага етиб келганимизда, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ҳажга боғлаган эҳромингизни умрага айлантингиз. Ким ҳадийга илги осган бўлса, бундан мустасно», дедилар. Байтни, Сафо ва Марвани тавоф қилдик, аёлларга яқинлик қилдик, (одатдаги) кийимларни кийдик. У зот: «Ким ҳадийга илги осган бўлса, ҳадий ўз жойига етмагунича унга (эҳром тақиқлаган нарсалар) ҳалол бўлмайди», дедилар. Сўнг тарвия кечаси бизни ҳаж учун эҳром боғлашга буюрдилар. Ҳаж амалларидан фориғ бўлганимизда Байтни, Сафо ва Марвани тавоф қилдик ва ҳажимиз тугал бўлди. Аллоҳ таоло: «...унга муяссар бўлган ҳадий (вожиб). Ким топа олмаса, уч кун ҳажда, етти кун қайтганингизда...», (яъни) ўз шаҳарларингизга, деганидек, зиммамизда ҳадий бор эди. Бир қўй кифоя эди. Улар бир йилда икки ибодатни – ҳаж ва умрани жам қилишди, чунки Аллоҳ таоло буни Ўз Китобида нозил қилди, Набийси соллаллоҳу алайҳи васаллам суннат қилди, Макка аҳлидан бошқа одамларга эса уни мубоҳ қилди. Аллоҳ таоло айтади: «Бу аҳли оиласи Масжидул Ҳаромда яшамайдиганлар учундир».

Бухорий, Муслим, Абу Довуд ривоят қилишган.

كَلِمَاتٌ نَبِيٌّ سَأَلَ النَّبِيَّ عَنْهُ لَوْلَا يَضْرِبُ ضَلَاةَ رَمَجٍ يَبْأَنَعِ
تِيْنَاتٍ أَفْ تُثْمَنَفِ تِيْبِي لَلِإِلْتِقَانِ طُنْ أُمْتِ، أَوْ يَنْزَمُ أَفِ سَابَعِ نَبَاتٍ لَأَسَفِ
هُتْرَبِحِ أَفِ سَابَعِ نَبَاتٍ تِيْتِ أَفِ لِقَانِ، رُوْرُبْمِ حَحْوُةً لَبَقَتُمْ رَمُوعَ لِقَافِ يَمَانِ يِ
هَيْلِ لَلِإِلْتِقَانِ سَابَعِ نَبَاتٍ، رُبُّكَ أَلَلِ، رُبُّكَ أَلَلِ، لِقَافِ، تِيْتِ أَرَامِ
أَمَّهَسَ كَلَّ لَعَجَ أَفِ، يَدْنَعُ مَقْأَسَابَعِ نَبَاتٍ يَلَلِ لِقَافِ: دَارُوْ رَاخُ بَلَاوْ مَلْسُ مْ هَاوْر. مَلْسُو
تِيْتِ أَرَامِ تِيْتِ أَلَلِ لِقَافِ: لِقَافِ؟ مَلْ تِلْقَافِ، يَلَامْ نَم

Абу Жамра Зубаъий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Таматтуъ қилдим. Одамлар мени бундан қайтаришди. Ибн Аббосдан сўрадим. У менга буни қилишни буюрди. Сўнгра Байт томонга бориб ухладим. Тушимда биров келиб: «Умра мақбул, ҳаж мабрур!» деди. Ибн Аббоснинг олдига бориб, кўрган нарсам ҳақида хабар бердим. Шунда у: «Аллоҳу акбар! Аллоҳу акбар! Абул Қосим соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннати!» деди».

Муслим ва Бухорий ривоят қилган.

Ифоза тавофи қилганидан кейин, аввал ҳаж учун саъй қилмаган бўлса, саъйни адо этади.

Қурбонлик сўйишга имкони бўлмаса, таматтуъ ҳажини қилувчига ўхшаб, ўша тартибда ўн кун рўза тутиб беради.

هُوَ مَنْ نَحَنُّ وَمَلَسَ وَهَلَّعَ هَلَّالًا يَلْصِقُ هَلَّالًا لَوْ سَرَّ لَصَّ: لَأَقُوهُ نَعُهُ هَلَّالًا يَضْرِبُ سَنَانًا نَعُ
يَتَّحِ أَوْبَتًا مُمْتًا، نِيَّتًا غَيْرَةً فَيَلْخُجُّ لَهَا يَذِبُ رِصْعًا لَهَا، أَعْبَابُ رَأْيُ ظَلَالَةٍ نِيَّتًا مَلَابِ
لَهُ أُمَّتٌ، رَّبِّكَ وَحَبَّ سَوَهِلًا يَمَحُّ، أَعَادِيَّتُهَا يَلْجَأُ إِلَى وَعِبَتْ سَائِلًا يَتَّحِبُ كَرْمًا مُمْتًا، حَبَّ صَاحِبِ
مُؤَيِّنَاكَ يَتَّحِ، أَوْلَحَ فَسَانًا لِرَمَائِنِ مَدَقِّ أَمَلٍ، أَمَّوْبُ سَانًا لَلْأَوَّلَةِ أَوْ عَرْمُغًا وَجَّحَ حَبَّ
وَدَيْبِ تَانَدَبِ مَلَسَ وَهَلَّعَ هَلَّالًا يَلْصِقُ يَبْنِي لِرَحَنًا وَ: لَأَقُوهُ نَعُهُ هَلَّالًا يَضْرِبُ سَنَانًا نَعُ
هُوَ أَوْ رِيَّتًا لِمَنْ نِيَّتًا شَبَّكَ نَعُهُ نِيَّتًا مَلَابِ مَلَسَ وَهَلَّعَ هَلَّالًا يَلْصِقُ هَلَّالًا لَوْ سَرَّ رَحَبًا دَوَّ، أَمَّ أَيْ قِ
دَمَّحًا أَوْ دَوَادُ وَبَأُ وَيُرَاحُ بَلَّ

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан Мадинадалигимизда пешинни тўрт ракат ўқидилар ва асрни Зулҳулайфада икки ракат ўқидилар. Кейин у ерда тонг отгунча тунадилар. Сўнг уловга миндилар. (Улов) у зотни кўтариб, Байдога олиб чиққанида Аллоҳга ҳамд айтдилар, тасбеҳ ва такбир айтдилар. Сўнгра ҳаж ва умра учун талбия айтдилар. Одамлар ҳам иккиси учун (ҳаж ва умра учун) талбия айтишди. (Маккага) кириб келганимизда одамларга буюрдилар, улар эҳромдан чиқишди. Тарвия куни келгач, ҳаж учун эҳромга киришди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам туяларни тик ҳолида ўз қўллари билан сўйдилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадинада иккита ола кўчқор сўйганлар».

Бухорий, Абу Довуд ва Аҳмад ривоят қилишган.

يَبْلُغِي مَلَسَ وَهَلَّعَ هَلَّالًا يَلْصِقُ هَلَّالًا لَوْ سَرَّ لَصَّ: لَأَقُوهُ نَعُهُ هَلَّالًا يَضْرِبُ سَنَانًا نَعُ
عَبَّ رَأْيًا هَاوَرًا. «أَجَّحَ وَرَمُّعًا كَيْبَلًا» لُؤْقِي، أَعْيَمَ حَرْمَةَ رَمُّعًا لَوْ جَّحَّ لَاب

Яна Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳаж ва умрани жамлаб талбия айтаётганларини эшитдим. У зот: «Лаббайка умротан ва ҳажжа», дер эдилар».

Бухорий, Муслим, Абу Довуд, Термизий ривоят қилишган.

يَدَاوِبِ مَلَسَ وَهَلَّعَ هَلَّالًا يَلْصِقُ هَلَّالًا لَوْ سَرَّ لَصَّ: لَأَقُوهُ نَعُهُ هَلَّالًا يَضْرِبُ سَنَانًا نَعُ
كَرَابُ مَلَا يَدَاوِلًا أَدَّهُ يَفْلَصُ: لَأَقُوهُ نَعُهُ هَلَّالًا يَضْرِبُ سَنَانًا نَعُ: لُؤْقِي قِيَقِي قَعْلًا
دَمَّحًا أَوْ دَوَادُ وَبَأُ وَيُرَاحُ بَلَّ هَاوَرًا. «عَجَّحَ يَفَّ رَمُّعًا» لُؤْقُو

Термизий ривоят қилган.

“Мўминнинг умр сафари” китобидан